[2018] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 173

ਅਮੀਰ ਮਿਨਹਾਜ

ਬਨਾਮ

ਡਾਇਰਡਰੇ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ (ਰਾਈਟ) ਇਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2017 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 18377)

ਜੁਲਾਈ 04, 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, CJI, ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 – ਧਾਰਾ 17 (1A) – ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ, 1882 – ਧਾਰਾ 53ਏ – ਜਿਸ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ - ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵੇਚਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ - ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਕਿਹਾ: ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ - ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਨਰਲ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ , ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਖੰਡਨ ਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਧਾਰਾ 17 (1 A) ਦੇ

ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ, ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ 1882 ਐਕਟ ਜਾਂ 1899 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ : 1.1 ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1ਏ) ਨੂੰ ਸਾਦਾ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ 1882 ਦੀ ਧਾਰਾ 53ਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ 1882 ਐਕਟ ਦੀ ਉਕਤ ਧਾਰਾ 53ਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

XXXXXX

1.2 ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ

ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ 1908 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ 1882 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 A ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 11] [181- F-G]

1.3 ਰਜਿਸਟਰਡ ਜਨਰਲ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 - ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 2) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਖੰਡਨ ਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 1882 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ 1899 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ 12 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਸਾਧਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ - ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਧਿਰ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਅਰਥਾਤ, 12 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ

ਹੈ, ਨੂੰ 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1A) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1A) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੂੰ 1882 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53A ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ, ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 12][182-B-F]

XXXXXX

1.4 ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ, ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ 1882 ਐਕਟ ਜਾਂ 1899 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 13, 15] [182-F-G; 183-A]

ਐਸ. ਕਲਾਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਆਰ. ਸੋਮਸੁੰਦਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2010) 5 SCC 401: [2010] 4 SCR 515;** ਕੇ.ਬੀ. ਸਾਹਾ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵਿਕਾਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਲਿਮਟਿਡ **(2008) 8 SCC 564: [2008] 8 SCR 290;** ਅਵਿਨਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਚੌਹਾਨ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਰਾ **(2009) 2 SCC 532: [2008] 17 SCR 944 -** ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[2010] 4 SCR 515	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 10
[2008] 8 SCR 290	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 11
[2008] 17 SCR 944	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 14

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 18377

2016 ਦੇ C.R.P. (PD) ਨੰਬਰ 1700 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਿਤੀ 02.12.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬੀ. ਕਰੁਣਾਕਰਨ, ਐਸ. ਗੌਤਮਨ।

ਉਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਆਰ. ਵਰਗੀਜ਼, ਚਿਰਾਯੂ ਜੈਨ, ਕੇਤਲ ਪਾਲ, ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਏ. ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਾਰਾਇਣਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾਂ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

XXXXXX

ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ. ਇਹ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2010 ਦੇ O.S. ਨੰਬਰ 23 ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਧਗਮੰਡਲਮ ਵਿਖੇ ਨੀਲਗਿਰੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਰਲਸ ਥਾਮਸ ਓਰਮੇ ਐਲਫੋਰਡ ਰਾਈਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੁਨੂਰ ਦਿਹਾਤੀ ਪਿੰਡ ਦੇ R.S. ਨੰਬਰ 332/1 ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ H -48 A ਵਿੱਚ 4.80 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ 12 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਲਈ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੇਚੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ 'ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਅਰਥਾਤ ਮੂਲ ਪਹਿਲਾ ਬਚਾਓਕਰਤਾ) ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੇਚਣ ਲਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਾਲਕ (ਅਸਲ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ (ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੁੱਖ-

ਤਿਆਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ 2 ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਸਬ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਕੁਨੂਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਅਟੱਲ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 9 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ, ਭਾਵ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਗਾਮੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮੇ ਹੋਲਡਰ ਰਾਹੀਂ, ਅਰਥਾਤ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਦੂਜਾ ਬਚਾਓਕਰਤਾ) 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੂੰ 9 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਅਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਵਿਕਲਪਕ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ 2 ਅਗਸਤ, 2010 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

XXXXXX

ਅਮੀਰ ਮਿਨਹਾਜ ਬਨਾਮ ਡਾਇਡਰੇ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ (ਰਾਈਟ) ਇਸਰ [ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.] 177

3. ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 (ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 12 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 9 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 2 ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ 100/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ/ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ।

4. ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ (ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 1) ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 2) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ ਨੂੰ 2 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2) 9 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਨੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਢੁਕਵਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 ਜੂਨ, 2011 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ

ਨੰਬਰ 3 (ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1) ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ CRP (MD) ਨੰਬਰ 3422/2011 ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇੱਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 30 ਸਤੰਬਰ, 2011 ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ।

XXXXXX

ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 (ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ I.A. ਨੰਬਰ 26/2013 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਤਿੰਨਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1 ਜੂਨ, 2016 ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "1908 ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1A) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ 24 ਸਤੰਬਰ 2001 ਤੋਂ 2001 ਦੇ ਐਕਟ 48 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ 12 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਜੋ ਕਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2 ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ ਡੀਡ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਰਕਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਨੂੰ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੀਜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, 9 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1 A) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ, 1882 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "1882 ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 53 A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ, ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "1899 ਐਕਟ") ਅਤੇ 1882 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

XXXXXX

6. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ CRP (P.D.) ਨੰਬਰ 1700/2016. ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2 ਮਈ, 1996 ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 12 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਜਨਰਲ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ 12 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ 100/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। 9 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ 2 ਮਈ 1996 ਦਾ ਜਨਰਲ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 12 ਨਵੰਬਰ

ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 9 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਦਾ ਵਿਕਰੀ ਸਮਝੌਤਾ 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1A) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸੀ।

7. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ ਕਰੁਣਾਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

8. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀਮਤ ਮੁੱਦਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ, ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ 1899 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ 1882 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

9. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 9 ਜੁਲਾਈ 2003 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1A) 24 ਸਤੰਬਰ, 2001 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮਝੌਤਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 9 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1ਏ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"**17. ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ-** (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1864 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ XVI, ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1866, ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1871, ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1877, ਜਾਂ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ:-

XXX XXX XXX

(1A) ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ, 1882 (1882 ਦਾ 4) ਦੀ ਧਾਰਾ 53A ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2001 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਫਿਰ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ 53A ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

XXX XXX XXX"

10. ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੇ ਧਿਰ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ 1882 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53A ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ 1882 ਐਕਟ ਦੀ ਉਕਤ ਧਾਰਾ 53ਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁੱਦਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹੁਣ ਕੋਈ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। **ਐਸ. ਕਲਾਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਆਰ ਸੋਮਸੁੰਦਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ**[1] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ 1908 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

---

[1] (2010) 5 SCC 401

XXXXXX

"**49. ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ-** ਧਾਰਾ 17 [ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ, 1882 (1882 ਦਾ 4) ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ, ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ-

(a) ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ

(b) ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ

(c) ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ, 1882 (1882 ਦਾ 4) ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1877 (1877 ਦਾ 3) ਦੇ ਅਧਿਆਇ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਕੇ.ਬੀ. ਸਾਹਾ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵਿਕਾਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਲਿਮਟਿਡ**[2], ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 9 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਦਾ ਵਿਕਰੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ 1908 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ 1882 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53A ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ, ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ 1882 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ 1899 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

---

[2] (2008) 8 SCC 564

XXXXXX

12. ਰਜਿਸਟਰਡ ਜਨਰਲ ਮੁੱਖ-ਤਿਆਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 - ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 2) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਖੰਡਨ ਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ

ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 1882 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ 1899 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ 12 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਸਾਧਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ 'ਤੇ ਹੀ ਰੋਕ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ - ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਧਿਰ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਅਰਥਾਤ, 12 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1 A) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1ਏ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ 1882 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

13. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ, ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ 1882 ਐਕਟ ਜਾਂ 1899 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਅਵਿਨਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਚੌਹਾਨ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਰਾ** [3] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1899 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਣਉਚਿਤ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

---

[3] (2009) 2 SCC 532

XXXXXX

ਅਮੀਰ ਮਿਨਹਾਜ ਬਨਾਮ ਡਾਇਡਰੇ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ (ਰਾਈਟ) ਇਸਰ [ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.] 183

15. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 1 ਜੂਨ, 2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ, ਅਸਲੀਅਤ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ 1882 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ 1899 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

17. ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ 2010 ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi